

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ORGANIZACE A VÝVOJ VEŘEJNÉ SPRÁVY
V JIHOČESKÉM KRAJI**

Autor práce: Barbora Langšádlová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: doc. JUDr. PhDr. Bílý Jiří, CSc.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. PhDr. Jiřímu Bílému, CSc., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

LANGŠÁDLOVÁ, B. *Organizace a vývoj veřejné správy v Jihočeském kraji : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2017. 55 s. Vedoucí bakalářské práce : doc. JUDr. PhDr. Bílý Jiří, CSc.

Klíčová slova: veřejná správa, Jihočeský kraj, vývoj veřejné správy

Bakalářská práce pojednává o vývoji a organizaci veřejné správy. V teoretické části shrnuje její historii od Rakouska – Uherska přes období vzniku Československé republiky, Období okupace a následně druhé světové války, začátků komunismu v 50. letech 20. století až do konce 80 let 20 století. Samostatné kapitoly tvoří popis reforem z 80. a 90. let, popis současné podoby správního práva a veřejné správy a seznámení se základními pojmy. V práci je uveden rozhovor a příklady ze soudní praxe, které se skutečně odehrály v Jihočeském kraji.

ABSTRACT

LANGŠÁDLOVÁ, B. *Organization and Development of Public Administration in the Region of South Bohemia : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2017. 55 p. Supervisor : doc. JUDr. PhDr. Bílý Jiří, CSc.

Key words: public administration, the South Bohemia Region, the development of public administration

This bachelor thesis deals with the development and organisation of public administration. In the theoretical part it summarizes its history from Austria – Hungary, during the Czechoslovak Republic, the period of the German occupation and the Second World War, the beginning of communism in the 1950s until the late 1980s. Separate chapters are dedicated to the reforms from the 1980s and 1990s, a description of the current administrative law and public administration and explanations of some basic terms. There is also an interview and examples of court cases that really happened in the South Bohemian Region.

Obsah	
Obsah	6
Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	8
2 Historie veřejné správy v Jihočeském kraji	9
2.1 Veřejná správa v letech 1848 – 1918	9
2.2 Vývoj veřejné správy v letech 1918-1939.....	11
2.3 Veřejná správa v období 1939-1948.....	13
2.4 Státní správa 1948 – 1979	15
3 Reformy veřejné správy v 80. a 90. letech 20. století.....	18
3.1 1990 – 1992	18
3.2 1992 – 1997	19
3.3 1997 – 2002	21
4 Správní právo jako nedílná součást veřejné správy	23
4.1 Pojem správního práva	23
4.2 Správní trestání.....	25
4.3 Správní soudnictví.....	26
5 Veřejná správa na počátku 21. století	29
5.1 Veřejná správa	29
5.2 Státní správa	30
5.3 Samospráva	32
5.4 Ostatní veřejná správa	38
6 Příklady z praxe	42
6.1 Kazuistiky.....	42
6.2 Komparace vývoje veřejné správy	45
6.3 Rozhovor	47
7 Závěr	49
Seznam použitých zdrojů	51
Seznam tabulek a grafů	54
Přílohy.....	55

Úvod

Veřejná správa se dotýká každého občana našeho státu, provází a ovlivňuje celý náš život. Její organizace je upravena mnoha zákony. Mezi nejdůležitější patří Ústava České republiky č. 1/1993 Sb., zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, zákon č. 131/2000 Sb. o hl. městě Praze, zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů a zákon č. 234/2014 Sb. o státní službě. Součástí veřejné správy je také správní soudnictví, které se řídí převážně zákonem č. 150/2002 Sb. správní řád soudní a zákon č. 500/2004 Sb. soudní řád.

Veřejná správa se neustále mění, modernizuje s cílem zlepšit její služby a snahou přiblížit se lidem. To se ne vždy podařilo, a proto má často negativní pověst a občan ji často vnímá spíše jako něco negativního.

Bakalářská práce se zaměřuje na historii a vývoj veřejné správy, protože znát historický vývoj naší země a našeho kraje je nejen symbol národního povědomí a určité cti, ale znát historii nám umožňuje poznat také chyby, kterých jsme se v minulosti dopustili. Poučíme-li se z chyb minulých, můžeme organizaci státní správy posunout dál tak, aby byla vnímána veřejností pozitivněji.

Bakalářská práce „Organizace a vývoj veřejné správy v Jihočeském kraji“ pojednává o historii a vývoji veřejné správy od jejích novodobých počátků. Popisuje reformy z 90. let 20. století, které nastaly po tzv. Sametové revoluci. Další částí, kterou se práce zabývá, je správní právo, protože je neodmyslitelnou součástí veřejné správy. Práce je také zaměřena na současnou veřejnou správu a na její organizaci.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Jedním z cílů bakalářské práce je porovnat a zhodnotit historický vývoj veřejné správy v různých historických obdobích. Dalším cílem je analyzovat její současné problémy a navrhnout jejich řešení. Teoretická část je rozdělena do pěti kapitol.

Následující druhá kapitola popisuje veřejnou správu v různých historických obdobích. Na tomto základě je porovnán její historický vývoj.

Další kapitola pojednává o podobě veřejné správy v 80. letech a o reformách v 90. letech minulého století. Reformám je věnována samostatná kapitola, protože to byl velmi důležitý a posléze i velmi složitý a komplikovaný mezník veřejné správy i našeho státu.

Čtvrtá kapitola se zabývá problematikou správního práva, vymezuje jeho pojem, jeho historii, správní trestání, ale zabývá se i systémem správního soudnictví v České republice.

Poslední kapitola představuje veřejnou správu v dnešní podobě. Popisuje veřejnou správu, státní správu, samosprávu a i ostatní správu. Vymezuje jejich pojmy a zabývá se dále jejich členěním.

V teoretické části bakalářské práce byla provedena literární rešerše možných zdrojů, které byly zpracovány metodou analýzy dokumentů. Posuzovány byly dokumenty jak v tištěné podobě (především knihy, které se zabývají veřejnou správou, správním právem, historií veřejné správy a zákony a to především zákony o obcích a o krajích), tak i v elektronické (informace z webových stránek, Jihočeského kraje jednotlivých měst a obcí).

Dále byly použity metody komparace, metoda kazuistiky a rozhovor.

Pro porovnání vývoje veřejné správy v různých historických obdobích byla využita metoda komparace.

Metoda kazuistiky je použita pro uvedení skutečných případů, které se staly v Jihočeském kraji a byly projednávány před soudy. Rozhovor je proveden s dlouholetou zastupitelkou jihočeské obce.

2 Historie veřejné správy v Jihočeském kraji

V této kapitole je popsán vývoj novodobé veřejné správy od poloviny 19. století.

2.1 Veřejná správa v letech 1848 – 1918

Je důležité zmínit, jak vypadal systém veřejné správy v Jižních Čechách ještě před rokem 1848, aby bylo lépe pochopitelné, z čeho následující události vznikly.

Dne 23. 1. 1751 Marie Terezie vydala písemné rozhodnutí, kterým zrušila funkce dvou hejtmanů a to pána a rytíře. Zavedla tak funkci pouze jednoho hejtmana a vytvořila v Čechách 16 krajů. Tímto rozhodnutím rozdělila Bechyňský kraj na dva menší kraje na Budějovický a Táborský kraj. Hejtmanům pomáhali krajští adjunkti a z hejtmanů se stali zeměpanští úředníci. Hejtmani dostali sídlo v krajském městě, tedy tam, kde se nacházela krajská pokladna. Reformy krajské správy se odehrály v letech 1748 – 1751. Po těchto reformách dlouho žádné jiné reformy neproběhly.¹

V roce 1848 proběhla revoluce, která změnila mnoho důležitých věcí. Jednou z nich bylo bezesporu zrušení poddanství, tím pádem došlo i ke zrušení vrchnostenské správy. V té době začala vznikat nová samospráva a s ní i nová myšlenka, jejíž podstatou byla přirozená práva. Tyto přirozená práva se týkala společenských územních útvarů. Ke vzniku samosprávných útvarů došlo především z důvodu potřeb obyvatelstva, které si mohlo vše potřebné vyřídit samo.

Orgány obcí byly tvořeny obecním výborem a obecním předsednictvem. Obecní předsednictvo se skládalo z purkmistra a minimálně dvou obecních radních. Obecní radní byli pomocným a zastupujícím orgánem purkmistra. Všechny tyto orgány se volily na 3 roky.²

Moderní státní správa se začala vytvářet až v době osvícenství, kdy došlo k zestátnění zemské i krajské správy. S tímto procesem začala Marie Terezie a její nástupci pokračovali ve stejném směru. Reforma vyvrcholila v roce 1848, kdy došlo ke zrušení poddanství. Zrušil se starý správní systém, ve kterém veřejná správa byla

---

¹ Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., Věc veřejná : [online]. České Budějovice : VŠERS Z. Ú., 2004 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <http://vsers.cz/wp-content/uploads/2012/10/vv2004-2.pdf>

² NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 64 s. ISBN 80-210-3958-2.

vykonávána v první instanci vrchnostenskými úřady nebo magistráty. Nová postátněná veřejná správa začala platit od 1. 1. 1850.³

Na centrální úrovni vznikla rezortní ministerstva místo dosavadních dikasterií. Ministry jmenoval císař. Ministři se ve složitém politickém období dočasně mezi lety 1848 – 1850 zodpovídali říšské radě a říšskému zastupitelstvu. Když se politická situace uklidnila, demokracii postupně začal nahrazovat neoabsolutismus. Ministři už nebyli odpovědni říšské radě ani říšskému zastupitelstvu a zodpovídali se přímo císaři.⁴

Na jaře v březnu 1849 vyšla tzv. oktrojovaná nebo Stadionova ústava. V této ústavě byla zakotvena také reorganizace veřejné správy. Státní správa vznikla na stupni zemí, krajů a okresů. Její výkon byl přeměřován na nižší jednotky, vše důležité zůstalo v kompetenci ústředních úřadů. Jednotlivé země měl na starosti a rozhodoval o nich tzv. místodržitel. Jeho funkce nebyla moc významná, byl jakýmsi prostředníkem mezi ministerstvem vnitra a krajskými vládami. Naopak velmi důležitou funkci představovaly kraje a okresy. Reforma provedená ministrem vnitra Alexandrem Bachem důležitost krajů změnila. Kraje ztratily svou významnost a naopak země ji získaly.⁵

Reforma v roce 1855 oslabil postavení krajů, přesto si ponechaly některé pravomoci v důležitých oblastech např. v daňových. Hlavním představitelem krajů se stal krajský představený, který měl zástupce krajského komisaře. V 60. letech se však začaly kraje postupně rušit a v roce 1868 byly zrušeny úplně v celé rakouské monarchii.⁶

V roce 1855 místodržitelství byla podřízena ministerstvu vnitra. Funkce místodržitele vyžadovala plnit příkazy císaře, ale i ministrů. Mezi jeho povinnosti patřila např. oblast bezpečnosti, kdy jeho úkolem bylo zajistit bezpečí, udržovat veřejný pořádek, plnit cizineckou agendu, rozhodoval o personálních záležitostech a vykonával nejvyšší funkci policie.⁷

---

³ SCHELLE, K. *Vývoj české veřejné správy*. Ostrava : Key Publishing, 2008. 18. s. ISBN 978-80-87071-92-2.

⁴ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 49 s. ISBN 80-86419-13-4

⁵ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 63 s. ISBN 80-210-3958-2.

⁶ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 50 s. ISBN 80-86419-13-4

⁷ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 50 s. ISBN 80-86419-13-4

Po té co byly zrušeny kraje, podkrajské úřady neboli okresní hejtmanství, dostaly větší pravomoci. Tyto úřady měly na starosti většinu pracovní náplně státní správy. Mezi pravomoci patřil i dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti, proto úřady mohly nakládat i s četnictvem. Dne 31. 12. 1851 po vydání silvestrovských patentů se spojilo okresní hejtmanství s okresními soudy. Přesto oba úřady vykonávaly svoji pracovní činnost odděleně.⁸

V roce 1907 došlo v celém Rakousku – Uhersku k výrazné změně v oblasti hlasování. Bylo zavedeno všeobecné, rovné a tajné hlasování. Tato změna ovlivnila volbu do zastupitelstev.⁹

Stupně samosprávy byly změněny tak, že krajská zastupitelstva rozhodovala ve druhé instanci o odvolání proti usnesení obecních i krajských výborů a měla na starosti finance obcí. Samosprávné orgány okresů a krajů se staly poradními orgány okresní a krajské politické správy.¹⁰

2.2 Vývoj veřejné správy v letech 1918-1939

Po vyhlášení, 28. října 1918, samostatné Československé republiky začala vznikat i samostatná československá veřejná správa. Základem správního systému se stala tzv. recepční norma neboli zákon č. 11/1918 Sb., kterým Československo převzalo říšské a zemské zákony a nařízení a dále i všechny správní úřady.¹¹

K obnovení Národního výboru v Praze došlo několik měsíců před vyhlášením samostatného Československa. Ten se stal symbolem sjednocení národa. Byl založen v roce 1916, po shodě mezi českými politickými stranami, aby mohly prosazovat české zájmy. V létě 1918 byl Národní výbor reorganizován.¹²

---

⁸ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 51 s. ISBN 80-86419-13-4

⁹ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 52 s. ISBN 80-86419-13-4

¹⁰ NUNVÁŘOVÁ, Svatava. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 64 s. ISBN 80-210-3958-2.

¹¹ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 52 s. ISBN 80-86419-13-4

¹² LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 52 s. ISBN 80-86419-13-4

Pod Národní výbor spadala většina agendy veřejné správy. Začátkem listopadu došlo zákonem č. 2/1918 Sb. ke vzniku dvanácti ministerstev a zákonem č. 3/1918 Sb. byl zřízen Nejvyšší správní soud a byly i upraveny kompetenční konflikty.¹³

Se vznikem Československé republiky přišla i otázka, jak by měla být republika uspořádána z hlediska zemského. Nakonec bylo rozhodnuto o uspořádání republiky na zemi českou, zemi moravsko – slezskou, zemi slovenskou a podkarpatoruskou. Každou příslušnou zemi měl na starosti zemský prezident. Nižší úrovni tvořily okresy, které měl na starosti okresní hejtman.¹⁴

Ministerstvo vnitra připravovalo od konce roku 1918 reformu československé veřejné správy. Tato reforma měla zabezpečit začlenění správních celků do správní struktury republiky, zajistit demokracii ve správních orgánech a pozvednout jejich efektivitu. Došlo k přijetí dalšího zákona č. 126/1920 Sb. o zřízení župních a okresních úřadů. Tento zákon byl společně s ústavou Československé republiky přijat v únoru 1920.¹⁵

Župní úřady, v jejichž čele stál župan, měly přebrat povinnosti zemských orgánů. Měly převzít hospodářskou, správní, finanční oblast a i oblast správního soudnictví. V čele okresních úřadů stál okresní náčelník. Okresní úřady zase měly přebrat agendu okresních hejtmanství a na starost měly i dozor nad obcemi. V období první republiky okresní uspořádání zůstalo neměnné, pouze se změnilo vnitřní uspořádání správy.¹⁶

Systém veřejné správy byl zakotven v ústavě č. 121/1920 Sb. Ústava stanovila, že státní správu vykonávají prezident republiky, vláda a ministerstva. Právo prezidenta bylo jmenování některých státních úředníků a profesorů vysokých škol. V kompetenci vlády bylo vytvářet v regionech nižší složky tzv. dekoncentráty, do nich patřily např.

---

¹³ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 52 s. ISBN 80-86419-13-4

¹⁴ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 65 s. ISBN 80-210-3958-2.

¹⁵ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 53 s. ISBN 80-86419-13-4

¹⁶ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 65 s. ISBN 80-210-3958-2.

pozemkové úřady, báňské úřady a úřady pro válečně poškozené. Dále vznikl Nejvyšší kontrolní úřad, kontrolující hospodaření státu.¹⁷

S nástupem nového správního systému ve 20. letech byly přijaty právní normy nově vzniklé Československé republiky. Nově přijaté právní normy byly dále doplněny zákonem č. 253/1922 Sb., regulujícím finanční hospodářství obcí a zákonem č. 253/1922 Sb., novelizujícím některá ustanovení volebního zákona. Komplikace nastaly kolem župního zákona, protože existoval jen na Slovensku, v ostatních místech Československé republiky fungovaly zemské a okresní politické správy. Stejně tak tomu bylo v případě samosprávy, která byla také na zemské a okresní úrovni, kterou vykonávaly zemské správní výbory nebo komise a okresní samospráva.¹⁸

V roce 1926 byl schválen zákon č. 125/1927 Sb., o organizaci politické správy. V roce 1928 vznikl nový systém správy, kdy se republika rozdělila na země a okresy.¹⁹

Na začátku roku 1939 bylo schváleno nařízení, které zřizovalo funkci tajemníka. Tajemníci měli na starosti jak úkoly v přenesené, tak i v samostatné působnosti. Ve většině obcí došlo ke zrušení funkce zastupitelstva. Zastupitelstvo nahradili vládní komisaři.²⁰

2.3 Veřejná správa v období 1939-1948

V době Protektorátu Čechy a Morava došlo ke změně územního uspořádání. Moc výkonnou přebíral velitel říšské armády, ten nařídil, aby správní úřady dále plnily svoje úkoly, ale pod vedením německých vojenských úřadů. V dubnu 1939 do úřadu nastoupil říšský protektor, jmenoval ministry protektorátní vlády, které také kontroloval. Obecná samospráva byla zlikvidována. Pravomoci starostů obcí přešly na vedoucí úředníky.²¹

Po okupaci přebírali moc velitel říšské armády, německé fašistické úřady a především úřad zastupujícího říšského protektora a jeho zástupcem se stal státní tajemník.

---

¹⁷ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 54 s. ISBN 80-86419-13-4

¹⁸ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 54 - 55 s. ISBN 80-86419-13-4

¹⁹ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 55 s. ISBN 80-86419-13-4

²⁰ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 56 s. ISBN 80-86419-13-4

²¹ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 66 s. ISBN 80-210-3958-2.

Dále svoji činnost vykonávala protektorátní administrativa, v jejímž čele stál prezident Emil Hácha a protektorátní vláda. Do jejího působení ale velmi intenzivně zasahovala německá správa a tak Emil Hácha se zodpovídal Adolfu Hitlerovi a protektorátní vláda byla kontrolována říšským protektorem.²²

Říšský protektor jmenoval vrchní zemské rady, ti stáli v čele tzv. oberlandrátů, těch se na území nacházelo 19. Měli na starosti správu, která teď spadala pod německou říši.²³

Po spáchání atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha koncem května 1942, byly oslabeny pravomoci protektorátních úřadů a úřady oberlandrátů byly zrušeny, jejich pravomoci a povinnosti přešly na okresní hejtmany.²⁴

Posty zemských viceprezidentů přebírali Němci dle nařízení úřadu protektora a stáli na stejné úrovni jako zemští prezidenti. Starostové obcí byli odvoláni a zastupitelstva rozpuštěna a na jejich místo nastoupili Němečtí vládní komisaři. Působnost zemských zastupitelstev převzal zemský prezident, další rok došlo k jejich rozpuštění. O půl roku později byly rozpuštěny i volené orgány okresů.²⁵

Po osvobození vznikla otázka, zda zemské uspořádání by mělo zůstat zachováno. Tato otázka se objevila především v souvislosti s postoupením Podkarpatské Rusi Sovětskému svazu a autonomií Slovenska. Fungovaly tak pouze dvě země, které ztrácely význam jako zvláštní stupeň veřejné správy. Komunistická strana prosazovala územní uspořádání po vzoru východoevropských zemí.²⁶

V létě 1945 bylo přijato nařízení o volbách do okresních a zemských Národních výborů. Nepřímé volby se v některých okresech nekonaly, konaly se jen v okresech,

---

²² SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 57 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

²³ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 57 s. ISBN 80-86419-13-4

²⁴ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 58 s. ISBN 80-86419-13-4

²⁵ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 81 s. ISBN 80-86419-13-4

²⁶ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 66 s. ISBN 80-210-3958-2.

ve kterých bylo obyvatelstvo tzv. státně spolehlivé. Na Slovensku zůstaly volby v kompetenci Slovenské národní rady.²⁷

Prozatímní Národní shromáždění zahájilo svoji činnost dne 28. 10. 1945. Vládním nařízením č. 120/1946 Sb., byly obnoveny národní výbory na úrovni místní, okresní a zemské podle volebních výsledků do Ústavodárného Národního shromáždění.²⁸

„V tomto období tedy struktura orgánů, vykonávajících regionální a místní státní správu, byla tato: v českých zemích, tj. v Čechách a na Moravě to byly na nejvyšší úrovni Zemské národní výbory, dále Okresní národní výbory a Místní národní výbory. V Praze působil Ústřední národní výbor města Prahy a Obvodní národní výbory. Na Slovensku, kde existovala Slovenská národní rada a Sbor pověřenců pak na okresní úrovni působily Okresní národní výbory, v místech pak Místní národní výbory.“²⁹

Kromě národních výborů se na českém a slovenském území ještě nacházely obecní, okresní a pouze na českém území zemské úřady. Zemské úřady se staly výkonnými orgány národních výborů. Národní výbory vykonávaly činnost státní správy i samosprávy. Existovalo několik stupňů národních výborů, kdy nižší byly podřízeny vyšším. Tato metoda se výrazněji prosadila po únoru 1948.³⁰

2.4 Státní správa 1948 – 1979

Po únorovém převratu byla vydána nová ústava tzv. ústava 9. května. Došlo ke změně, která určovala národní výbory jako územní orgány státní moci a samosprávy. Ústava nedělala rozdíl mezi státní správou a samosprávou. Nejdůležitější článek Ústavy byl článek IX., který uváděl, že státní moc vykonávají národní výbory.³¹

Veřejná správa byla vykonávána na všech stupních národních výborů. Na úrovni místní správy platilo pravidlo podřízenosti a nadřízenosti. Nižší národní výbory byly

²⁷ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 57 s. ISBN 80-86419-13-4

²⁸ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 85 - 87 s. ISBN 80-86419-13-4

²⁹ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 87 s. ISBN 80-86419-13-4

³⁰ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 87 - 88 s. ISBN 80-86419-13-4

³¹ KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha : C.H. Beck, 2003., 107 s. Právní instituty. ISBN 80-7179-794-4.

podřízeny vyšším a všechny národní výbory byly podřízeny centrálním orgánům. Dle Ústavy územní samospráva měla být zrušena. Zlikvidována byla i profesní samospráva. Zrušeny byly také obecní, okresní, zemské úřady a v českých zemích došlo ke zrušení také zemské organizace a Zemských národních výborů.³²

Do národních výborů se první volby, které byly přímé, volilo v roce 1954. Další volby do národních výborů se uskutečnily o tři roky později. Na konci 50. let 20. století se nejdůležitější problémy projednávaly na výborech KSČ.³³

Název Československá republika byl změněn v roce 1960 novou ústavou na Československá socialistická republika. Ten samý rok se uskutečnila i reforma územní státní správy, která pozměnila územní uspořádání zákonem č. 36/1960 Sb. o územním členění státu.³⁴

„Bylo vytvořeno 10 krajů a území hlavního města Prahy tvořilo samostatnou územní jednotku, rozdělenou na 10 obvodů. Jednotlivé kraje se dělily na okresy. Okresy se dělily na jednotlivé obce. V souladu s tímto zákonem došlo k přebudování územní organizace národních výborů a ostatních státních orgánů v krajích, okresech a obcích tak, aby nová struktura mohla začít fungovat od 1. července 1960.“³⁵

Poslední zákon, který byl vytvořen za socialismu, byl zákon o národních výborech z roku 1967. Zákon zavedl pojem tzv. samostatné působnosti národních výborů, to znamená, že národní výbory vykonávaly svou působnost samostatně.³⁶

V roce 1967 vyšel zákon č. 69/1967 Sb., který upravoval národní výbory, jejich postavení, řízení a působnost. V Bratislavě vznikl Národní výbor města Bratislavy. V roce 1968 byl jeho název změněn na Národní výbor hlavního města Slovenska

---

³² LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 90 - 91 s. ISBN 80-86419-13-4

³³ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 98 s. ISBN 80-86419-13-4

³⁴ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 66 s. ISBN 80-210-3958-2.

³⁵ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 99 s. ISBN 80-86419-13-4

³⁶ KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha : C.H. Beck, 2003., 112 s. Právní instituty. ISBN 80-7179-794-4.

Bratislavě a podřizoval se vládě. V Brně, Ostravě, Plzni a Košicích existovaly městské národní výbory, které byly podřízeny krajským národním výborům.³⁷

V 70. letech 20. století byly národní výbory hlavními orgány státní správy. V té době vznikly „dekoncentráty“ centrálních institucí, jak na úrovni krajů, tak i okresů. Národní výbory měly s těmito orgány spolupracovat.³⁸

Členění území od roku 1960 trvalo 40 let. Ke změně dlouho nedocházelo hlavně z důvodu politických, ale bylo to také tím, že byla narušena kontinuita politického systému v období 1968 – 1969. V tom případě se nemohl řešit problém územní organizace veřejné správy.³⁹

---

³⁷ SCHELLE, K. *Vývoj české veřejné správy*. Ostrava : Key Publishing, 2008., 402 s. ISBN 978-80-87071-92-2.

³⁸ LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001., 107 s. ISBN 80-86419-13-4

³⁹ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 67 s. ISBN 80-210-3958-2.

3 Reformy veřejné správy v 80. a 90. letech 20. století

Období 80. let 20. století zaznamenalo mnoho důležitých událostí, které ovlivnily další vývoj celé Československé republiky. Toto období bylo velmi komplikované a složité. Následující 90. léta byla plná důležitých reforem od změn zákonů až po změnu hranic a názvu republiky. Nejzásadnější se ovšem stal až poslední rok těchto let, rok 1989.

„Část společnosti – řekněme občanští aktivisté, členové různých opozičních skupin a hnutí – začala ve větším měřítku dávat veřejně najevo svou nespokojenost. A to dokonce i v jižních Čechách, které i v první polovině roku 1989 bylo možné označit za oázu klidu uprostřed měnící se republiky. V červenci a srpnu však začala postupně „kvantita přerůstat v kvalitu“. Protistátní nápisy a tiskoviny se začaly objevovat na Jindřichohradecku, Pelhřimovsku, Českobudějovicku, Prachaticku, Tábořsku, Písecku – zkrátka ve všech okresech Jihočeského kraje.“⁴⁰

Od začátku roku 1989 se konaly demonstrace, nejdůležitější byla 17. listopadu. V Českých Budějovicích se studenti a profesori sešli v budově vysokoškolských kolejí. Odtud průvodem vyrazili na Žižkovo náměstí společně s, zaměstnanci Jihočeského divadla, Malého divadla, Jihočeského muzea a Jihočeské filharmonie. Druhého dne 22. 11. vzniklo českobudějovické Občanské fórum.⁴¹

V Jindřichově Hradci se dne 24. 11. konala demonstrace, které se zúčastnilo zhruba 2000 lidí. V předvečer generální stávkou dne 26. 11. se demonstrace zúčastnilo přibližně 400 lidí a zhruba 200 lidí demonstrovalo ve Slavonicích. Demonstrace se konaly celý týden v různých městech např. v Třeboni, 22. 11. demonstrovali studenti středních škol.⁴²

3.1 1990 – 1992

Po výrazných politických změnách, které se odehrály na konci roku 1989, se spustil řetězec reforem ve veřejné správě. První změnou bylo zrušení národních výborů a

⁴⁰ VALEŠ, L. a J. PETRÁŠ. *Rok 1989 v jižních Čechách*. České Budějovice : Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích ve spolupráci s Vysokou školou evropských a regionálních studií, 2015., 10 s. Jihočeský sborník historický. ISBN 978-80-87472-95-8.

⁴¹ VALEŠ, L. a J. PETRÁŠ. *Česká města a okresy v letech 1989-1990*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2016., 34 s. ISBN 978-80-7556-011-7.

⁴² VALEŠ, L. a J. PETRÁŠ. *Česká města a okresy v letech 1989-1990*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2016., 48 s. ISBN 978-80-7556-011-7.

obnovení samosprávy měst a obcí. Reforma počítala se vznikem dvou stupňů samosprávy a dvou stupňů státní správy v území. Tato část reformy se však neuskutečnila. U samosprávy se podařilo obnovit pouze obecní úroveň, ale stanovení vyšších územních samosprávných celků, které měly představovat vyšší samosprávný celek, došlo později. Národní výbory na území krajů byly zrušeny, krajská úroveň však zůstala zachována. Okresní úřady se staly součástí orgánů státní správy.⁴³

V ústřední státní správě došlo ke vzniku deseti nových ministerstev např. Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci, Ministerstvo státní kontroly a Ministerstvo pro hospodářskou soutěž. Dalších devět ministerstev bylo zrušeno. Změněna byla také působnost a úkoly jednotlivých ústředních orgánů.⁴⁴

Na konci června roku 1992 se uskutečnily volby do České národní rady. K moci se tak dostala první koaliční vláda v čele s Václavem Klausem. Programem vlády bylo především pokračovat v reformě veřejné správy. Reforma měla spočívat především v přiblížení rozhodovací pravomoci a odpovědnosti blíže občanovy. Území státu měly tvořit samosprávné obce a regiony. Dalším bodem programu bylo zpracování zákona o postavení pracovníků státní správy, zapracovat se mělo i na principech právního státu. Vláda také měla předložit ČNR návrh Ústavy České republiky, která měla hlavně spravedlivě rozdělovat zákonodárnu, výkonnou a soudní moc. Návrh Ústavy ČR č. 1/1993 Sb., byl ČNR přijat 16. 12. 1992.⁴⁵

3.2 1992 – 1997

Reforma veřejné správy se zpracovávala především na Úřadu pro legislativu a veřejnou správu České republiky, který řídil místopředseda vlády. Jako dobrý nápad se ukázalo spojení legislativní činnosti s přípravou reformy. Ovšem praxe ukázala pravý opak. Ohledně reformy se nemohly dohodnout ani v Poslanecké sněmovně, ani v koaliční vládě. V koaliční vládě totiž preferovali spíše ekonomickou reformu než správní reformu. Tak Úřad pro legislativu a veřejnou správu České republiky vypracoval koncepci reformy

---

⁴³ VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005., 139 s. ISBN 80-7157-847-9.

⁴⁴ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 256 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁴⁵ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 256 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

územní správy a řešení reformy ústřední státní správy. O těchto koncepcích vláda však nejednala.⁴⁶

Dnem 31. 12. 1992 došlo k rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky a vznikla tak samostatná Česká republika. „*Ústava nově vzniklé České republiky, přijatá 1992, stanovila v Hlavě VII, že Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a na vyšší územně samosprávné celky, kterými jsou země nebo kraje. Důležitý je i článek, který říká, že poměry zaměstnanců ve správních úřadech mají být ošetřeny zákonem.*“⁴⁷

Ustanovení Ústavy o vyšších územně samosprávných celcích se však nesplnilo. Nakonec ale byl přijat zákon č. 347/1997 Sb. a tím se vytvořily vyšší územní samosprávné celky a došlo k vyřešení problému. Po ustanovení tohoto zákona byla započata první fáze reformy veřejné správy. Zákon ovšem neřešil problematiku kompetence a organizační struktury krajů.⁴⁸

Jistá forma modelu již fungovala v obcích, tím se nabízelo udělat spojený model i pro kraje. Tento spojený model by tak uplatňoval stejný princip, který fungoval v předválečném Československu. Model, který fungoval před válkou, byl zase ovlivněn úpravou z Německa a Rakouska. Příznivci tzv. odděleného modelu se obávali, že by spojený model byl problémem pro samostatnost samosprávy a pro objektivní výkon státní správy. Obecně je spojený model mnohem náročnější v organizaci.⁴⁹

Okresní úřady byly zpochybňovány z několika důvodů. Ten první byl, že byla snaha o decentralizaci a dekoncentraci veřejné správy. Druhý důvod byl, že okresní úřady nesplňovaly spojený model fungování veřejné správy. Třetí a poslední důvod byl špatné územní členění okresů a jejich náprava by byla velmi komplikovaná při ponechání okresních úřadů.⁵⁰

---

⁴⁶ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 257 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁴⁷ VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005., 140 s. ISBN 80-7157-847-9.

⁴⁸ VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005., 140 s. ISBN 80-7157-847-9.

⁴⁹ VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005., 141 s. ISBN 80-7157-847-9.

⁵⁰ VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005., 141 – 142 s. ISBN 80-7157-847-9.

Ve dnech 31. 5. a 1. 6. 1996 se uskutečnily volby do Parlamentu. Složení vlády bylo nakonec koaliční pod předsednictvím Václava Klause. Koalice se shodla na společném programu v oblasti státní správy a samosprávy. Vláda se přikláněla k racionalizaci a decentralizaci veřejné správy prostřednictvím regionální samosprávy.⁵¹

Koaliční vláda pozměnila strukturu i působnost ministerstev ale i dalších ústředních orgánů. Ministerstvo hospodářství bylo zrušeno, jeho působnost si rozdělili ostatní ústřední orgány, jako např. Ministerstvo dopravy a spojů, Ministerstvo pro místní rozvoj a Úřad pro státní informační systém. Dále byl zrušen Úřad pro legislativu a veřejnou správu a jeho působnost přešla na Ministerstvo spravedlnosti.⁵²

3.3 1997 – 2002

Na konci ledna 1998 převzala své úřady nová vláda, jejíž předsedou se stal J. Tošovský. Hlavním úkolem vlády bylo připravit zemi k volbám do Parlamentu. Vláda schválila další postup reformy veřejné správy. Postup reformy a jeho řešení jsou rozděleny na územní samosprávu, územní státní správu a na ústřední státní správu. Další část reformy zahrnuje oblasti státní služby a vzdělání úředníků, reformy právního řádu a kontroly veřejné správy. Vláda učinila změnu, kterou výkon státní správy přešel na orgány vyšších územně samosprávných celků.⁵³

Reforma ústřední státní správy se připravovala od roku 1999, navržený materiál reformy “Postup a hlavní směry reformy a modernizace ústřední státní správy“ byl přijat až v roce 2004. Reforma a modernizace ústřední státní správy měla být provedena mezi léty 2004 – 2010.⁵⁴

Nejdůležitější pro správní reformu bylo vytvoření koncepce reformy veřejné správy. Koncepci zpracovalo Ministerstvo vnitra, byla projednána Parlamentem a následně schválena vládou. Koncepce je rozdělena na několik menších částí zahrnujících

---

⁵¹ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 258 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁵² POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 258 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁵³ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 259 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁵⁴ VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005., 144 s. ISBN 80-7157-847-9.

přípravu pracovníků veřejné správy, informatizaci veřejné správy, účinnost řízení, veřejné kontroly i veřejného sektoru.⁵⁵

Vláda dokončila návrh zákona o státní službě a přijala různá opatření, která se týkala zejména vzdělávací průpravy. Na jaře 2001 vláda schválila Kodex etiky zaměstnanců veřejné správy. Kodex obsahoval doporučení zaměstnancům veřejné správy.⁵⁶

12. 11. 2002 byly volby do zastupitelstev krajů. Od nového roku nově zvolená zastupitelstva a další orgány kraje se ujaly svých úřadů. Orgán kraje krajský úřad vykonává svou činnost v samosprávné působnosti, ale plní i přenesenou působnost v oblasti státní správy. Vláda předložila návrh zákona o službě státních zaměstnanců a o jejich odměňování. Návrh tohoto zákona byl Parlamentem schválen s účinností od 1. 1. 2004.⁵⁷

Parlament přijal velkou část vládou navrhovaných zákonů. Mezi tyto zákony patří hlavně novely zákonů: o krajích č. 231/2002 Sb., o obcích č. 313/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků č. 312/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností č. 314/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. č. 320/2002 Sb.⁵⁸

1. 1. 2003 vzniklo dělení obcí podle rozsahu přeneseného výkonu státní správy. První skupinu tvoří obce III. typu, to jsou obce s rozšířenou působností. Tyto obce vykonávají největší část výkonu státní správy pro větší území. Jedná se většinou o města nad 15 000 obyvatel nebo i menší obec pokud, žádné město není v daném území. Druhou skupinu tvoří obce II. typu, to jsou obce s pověřeným obecním úřadem, které vykonávají už menší část přenesené působnosti, ale pro větší počet obcí. Poslední skupinou jsou obce I. typu, kterou tvoří samosprávné územní celky a nevykonávají žádnou přenesenou působnost.⁵⁹

---

⁵⁵ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 261 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁵⁶ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 263 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁵⁷ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 262 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁵⁸ POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002., 262 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.

⁵⁹ VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005., 142 – 143 s. ISBN 80-7157-847-9.

4 Správní právo jako nedílná součást veřejné správy

4.1 Pojem správního práva

Autor uvádí, že moderní správní právo vzniklo přibližně v polovině 19. století. To dělá ze správního práva mladé právní odvětví. V té době se začala veřejná správa zakotvovat v zákonech. České správní právo vychází z německo – rakouské koncepce.⁶⁰

Správní právo chrání veřejné zájmy a to mezi subjekty, jejichž vztahy jsou nejčastěji postaveny na nadřízenosti a podřízenosti. Toto právo je jen nepatrně uzákoněno např. ve správním řádu, správním řádu soudním nebo v trestním zákoně.⁶¹

„Vztah práva a veřejné správy je komplexním jevem, protože současně pokrývá několik oblastí:

- *zakotvení struktury veřejné správy (státní správy a samosprávy)*
- *činnost veřejné správy (nástroje regulace společnosti VS)*
- *vztahy a kontrolní mechanismy uvnitř VS.*⁶²

Správní právo se rozděluje na obecnou a zvláštní část. Do obecné části patří vše, co upravuje základní předmět správního práva tj. základní pojmy, jevy a právní instituty dále popis obecné úpravy. Zabývá se také např. prameny správního práva, správními akty, veřejnoprávními smlouvami, ale i činnostmi a organizací veřejné správy.⁶³

Ve zvláštní části se pojednává o hmotněprávní úpravě, která je rozdělena dle správních odvětví. Do těchto správních odvětví patří např. státní statistika, archivnictví, stavební právo, vodní právo, požární ochrana, vnitřní správa, oblast kultury, doprava, školství nebo zdravotnictví. Správní právo se nečlení jenom na část obecnou a zvláštní, ale může se rozčlenit i podle dalších kritérií. Můžeme ho rozlišovat na správní právo hmotné, správní právo procesní a organizační.⁶⁴

⁶⁰ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 36 – 37 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁶¹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 38 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁶² VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005., 99 s. ISBN 80-7157-847-9.

⁶³ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 38 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁶⁴ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 39 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

Správní právo se dá dělit podle obsahové sourodosti norem na správní právo organizační, správní právo hmotné a správní právo procesní. Správní právo organizační popisuje základní fungování veřejné správy, upravuje pravomoci a působnosti subjektů atd. Správní právo hmotné upravuje ve veřejné správě právní postavení subjektů a upravuje práva a povinnosti adresátů. Správní právo procesní upravuje správní řízení.⁶⁵

Dle věcné sourodnosti norem správního práva se dá vysvětlit pojem správního práva trestního. Správní právo trestní právně upravuje následky za spáchání správních deliktů.⁶⁶

Z oboru správního práva se osamostatňují další právní obory jako např. finanční právo nebo právo životního prostředí.⁶⁷

Ze správního práva se oddělily právní oblasti a vznikly tak samostatné právní obory. Správní právo má velmi blízké a důležité vztahy s některými právními obory.⁶⁸

„Zvláště významné jsou vztahy správního práva k následujícím právním odvětvím: ústavní právo, finanční právo, trestní právo, pracovní právo a občanské právo.“⁶⁹

Správní právo se dotýká také soukromoprávních oborů. Správní právo upravuje podobné instituty, jako může být např. veřejnoprávní smlouvy, dále výkon soukromého práva omezuje nebo také podmiňuje. Někdy správní právo může také vytvářet realizaci soukromých subjektivních práv. Vyskytují se i případy, kdy se správní právo prolíná s právem soukromým.⁷⁰

Existuje celá řada vědních disciplín, které se zabývají správním právem, mezi ně patří např. správní věda, věda o správním právu, správní politika nebo správní nauka. Správní věda se zabývá fungováním správy. Věda o správním právu se zabývá právní

---

⁶⁵ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 32 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁶⁶ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 32 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁶⁷ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 40 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁶⁸ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 33 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁶⁹ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 34 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁷⁰ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 41 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

regulací. Správní politika hodnotí veřejnou správu. Správní nauka popisuje stav veřejné správy.⁷¹

4.2 Správní trestání

Veřejná správa disponuje funkcí mocenské ochrany, na to ji opravňuje ke správnímu trestání. Správní trestání je upravováno správním právem trestním, která upravuje právní úpravu následků správně právní odpovědnosti nebo také jinak odpovědnosti za správní delikty.⁷²

Pojem správního trestání se dá vysvětlit v širším slova smyslu nebo v užším slova smyslu. V širším slova smyslu autor vysvětluje správní trestání jako celou úpravu správně právní odpovědnosti a v tom užším slova smyslu i vztahuje k právní úpravě správně právní odpovědnosti s trestními sankcemi.⁷³

Správní delikty jsou definované právní naukou jako protiprávní jednání fyzickou nebo právnickou osobou, které je možné potrestat orgánem veřejné správy podle zákona.

Obecně se tedy dá správní delikt popsat několika jednotlivými slovy jako jednání, protiprávnost, odpovědná osoba, trestnost, zavinění, stanovení skutkové podstaty a procesní postup podle zákona.⁷⁴

Pojem přestupek je nejdůležitější a nejčastější skupina správních deliktů. Mezi přestupky např. řadíme porušení pravidel silničního provozu. Přestupek musí splňovat materiální a formální znak.⁷⁵

Disciplinární delikt je jednání, které narušilo společnost. Nejčastěji se jedná o narušení povinností, v práci tzn., porušení pracovní smlouvy nebo pracovního řádu. Disciplinárního deliktu se může dopustit pouze osoba, která disponuje právním vztahem k určité instituci např. jmenováním, volbou, pracovní smlouvou atd. Po disciplinárním deliktu následuje disciplinární sankce.⁷⁶

---

⁷¹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 41 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁷² PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 115 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁷³ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 115 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁷⁴ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 186 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁷⁵ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 192 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁷⁶ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 205 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

Další pojem je správní pořádkový delikt. Lze je definovat jako protiprávní jednání nebo také jako nečinnost. Nečinnost lze vysvětlit jako nesplnění nějaké povinnosti právním předpisem. V takovém případě od správního úřadu dostane pořádkový trest a tím ho úřad vyzívá ke splnění povinnosti.⁷⁷

Jiným správním deliktem fyzických osob je zaviněné protiprávní jednání. Jeho znaky jsou definovány ve zvláštních zákonech. Podle těchto zákonů může správní úřad uložit příslušnou sankci.⁷⁸

Správní odpovědnost se použije v případě narušení společenských vztahů. Odpovědnost vlastně znamená unést a nést sankci. Základ odpovědnosti je tak protiprávní jednání subjektů správního práva, kteří mohou dostat správně právní sankci.

V případě takového protiprávního jednání se jedná o správní delikt a odpovědnost za správní delikt.⁷⁹

„V systému správně právní odpovědnosti je s ohledem na u nás platnou právní úpravu třeba rozlišovat:

- *Správně právní odpovědnost za přestupky,*
- *Správně právní odpovědnost za tzv. jiné správní delikty:*
- *Správně právní odpovědnost za disciplinární delikty,*
- *Správně právní odpovědnost za tzv. pořádkové delikty,*
- *Správně právní odpovědnost za tzv. jiné správní delikty fyzických osob,*
- *Správně právní odpovědnost za delikty právnických osob,“⁸⁰*

4.3 Správní soudnictví

Se správním řízením souvisí správní soudnictví. Správní soudnictví kontroluje konečná rozhodnutí ve správním řízení a tím plní funkci návazného přezkumného režimu.⁸¹

⁷⁷ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 206 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁷⁸ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 208 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁷⁹ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 116 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁸⁰ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 119 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁸¹ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 160 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

Správní právo jako hlavní pramen používá právní předpisy, v nichž jsou zaznamenány jak normy, tak i akty správního práva. Prameny správního práva musejí být především ústavně uznány.⁸²

Správní soudy rozhodují především o žalobách proti rozhodnutí ve veřejné správě, ochraně proti nečinnosti, ochraně proti nezákonným zásahům, kompetenčním žalobám, věcech týkajících se voleb, politických stran a hnutí, ale také v případech zrušení opatření obecné povahy.⁸³

Důležitým zákonem ve správním právu je zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který definuje svůj vlastní předmět úpravy v části první, v úvodním ustanovení, v hlavě jedna, v § 1 takto:

„(1) Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právníků a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen "správní orgán").“⁸⁴

Dalším významným zákonem pro správní soudnictví je soudní řád správní.

Soudní řád správní je procesním předpisem, který je nezávislý na ostatních právně - správních předpisech. Zákon byl sepsán tak, aby správní soudy měly dostatek místa pro přiměřené použití předpisů správního řádu. S tímto zákonem se musely upravit i další zákony, které řeší otázky kompetenčních konfliktů. Tyto konflikty jsou upraveny v tomto zákoně.⁸⁵

Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, definuje svůj předmět úpravy v části první, v úvodním ustanovení, v hlavě jedna § 1 takto:

„Tento zákon upravuje

a) pravomoc a příslušnost soudů jednajících a rozhodujících ve správním soudnictví a některé otázky organizace soudů a postavení soudců,

---

⁸² SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 45 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁸³ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 161 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁸⁴ ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb. Zákon správní řád (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 174, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>.

⁸⁵ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 161 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

b) postup soudů, účastníků řízení (dále jen "účastník") a dalších osob ve správním soudnictví.

§ 3

(1) Ve správním soudnictví jednají a rozhodují krajské soudy a Nejvyšší správní soud. U krajských soudů vykonávají správní soudnictví specializované senáty a specializovaní samosoudci.⁸⁶

---

⁸⁶ ČESKO. Zákon č. 150/2002 Sb. Zákon soudní řád správní (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 61, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-150>.

5 Veřejná správa na počátku 21. století

5.1 Veřejná správa

Pan Petr Průcha ve své knize vysvětluje pojem veřejné správy jako správu veřejných záležitostí, která je uskutečňována jako výkonná moc. Veřejnou správu můžeme dále členit na státní správu a samosprávu.⁸⁷

Státní správa se rozlišuje podle toho, jaký subjekt jí vykonává. Buď ji subjekt může vykonávat přímo, nebo nepřímo. Pokud je vykonávána přímo, znamená to, že ji vykonávají správní úřady. Pokud je vykonávána nepřímo, znamená to, že ji vykonávají obce či kraje.⁸⁸

Veřejná správa se významným způsobem liší od soukromé správy. Je však několik aspektů, které jsou si druhově podobné ve veřejném i soukromém nastavení. Jedná se do značné míry o samostatnou snahu vyvážení veřejné správy.⁸⁹

Podle autorky Svatavy Nunvářové se dá veřejná správa shrnout jako nejpoužívanější pojem, ale dříve tomu tak nebylo a používal se pojem státní správa. Jak je z dnešního názvu patrné, veřejná správa pomáhá zajišťovat veřejné zájmy i veřejnou politiku. Veřejnou správu je také možné vysvětlit a chápat mnoha způsoby, tím jedním jak ji lze chápat je buď jako instituci či jako činnost. Dále také uvádí popis principu centralizace a decentralizace. Rozdíl mezi těmito pojmy je v pravomocích. Další pojem v této souvislosti jsou popsány pojmy koncentrace a dekoncentrace, kde mezi nimi je rozdíl především mezi jejich výkonnými pravomocemi. Principy veřejné správy jsou i další např. kolegiální, monokratický, jmenovací, volební, územní, věcný, funkční a princip subsidiarity. Důležité ale je, že se dnes veřejná správa dělí ve dvě linie na státní správu a samosprávu.⁹⁰

---

⁸⁷ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 9 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁸⁸ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 19 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁸⁹ ROSENBLOOM, D. H. a D. D. GOLDMAN. *Public administration: understanding management, politics, and law in the public sector*. New York : Random House, c1986., 6 s. ISBN 0-394-33121-4.

⁹⁰ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 75 s. ISBN 80-210-3958-2.

5.2 Státní správa

Státní orgány nejednají vždy prostřednictvím nařízení i přes autoritativní charakter, kterým státní správa disponuje. Důvodem je používání různých metod a právních forem, které nařizování praktikují. Orgány státní správy jsou vždy mocenské subjekty a podle toho také jednají jako nositelé veřejno – mocenské autority. Pojem nařizovací činnost nelze vysvětlit pouze v jedné definici, ale nutno ho chápat v širších souvislostech.⁹¹

Státní správa aplikuje státní moc prostřednictvím státu, který k tomuto účelu určí příslušné veřejnoprávní korporace. Státní správa se člení na ústřední a územní úroveň.⁹²

Veřejnou správu vykonávají různí vykonavatelé. Mezi tzv. přímé vykonavatele veřejné správy patří: vláda, prezident republiky, ministerstva, jiné správní ústřední úřady, další správní úřady s celostátní působností, regionální správní úřady, veřejné bezpečnostní sbory a nezávislé správní úřady. Další skupinou jsou nepřímí vykonavatelé, ti, na které byl, výkon státní správy přenesen mezi ně patří: orgány krajů, orgány obcí, právnické a fyzické osoby.⁹³

Zmíněné první dva vykonavatelé, což je vláda a prezident republiky, patří mezi ty nejvyšší orgány. Vládu tvoří předsedové, místopředsedové a ministři. Ke vzniku vlády je potřeba, aby prezident jmenoval předsedu vlády, a ten poté navrhne ostatní členy vlády, kteří se ujmou jednotlivých ministerstev jako ministři. Sám předseda vlády pouze organizuje činnost vlády. Činnost vlády je řídicí, kontrolující a koordinující.

Postavení prezidenta republiky v oblasti státní správy není snadné definovat. Prezident sice má určité pravomoci k výkonu státní správy, ale povětšinou se nemůže rozhodnout sám, ale rozhoduje společně s předsedou vlády či s jednotlivými ministry.⁹⁴

---

⁹¹ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 15 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

⁹² NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 84 s. ISBN 80-210-3958-2.

⁹³ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 235 - 236 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁹⁴ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 79 s. ISBN 80-210-3958-2.

Další dvě skupiny vykonavatelů státní správy tvoří ministerstva a jiné správní ústřední správní úřady. Zákona č. 2/1969 Sb., uvádí v části první v § 1 tyto ústřední orgány státní správy:

„V České republice působí tyto ústřední orgány státní správy, v jejichž čele je člen vlády: Ministerstvo financí, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo kultury, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo obrany, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo životního prostředí.

§ 2

V České republice působí tyto další ústřední orgány státní správy: Český statistický úřad, Český úřad zeměměřický a katastrální, Český báňský úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Správa státních hmotných rezerv, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Národní bezpečnostní úřad, Energetický regulační úřad, Úřad vlády České republiky, Český telekomunikační úřad, Úřad pro ochranu osobních údajů, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí“⁹⁵

Samotná ministerstva fungují pokaždé trochu jinak podle určité vlády a jejího politického směru či politického zájmu. Každé ministerstvo stejně ale i tak správní ústřední správní úřad se odlišují hlavně věcnou působností. Předsedu správních ústředních správních úřadů jmenuje prezident na návrh vlády nebo vláda sama.⁹⁶

Výkonem státní správy jsou uskutečňovány vztahy mezi subjekty a objekty. Subjekt státní správy je stát, který je zastoupený orgány státní správy a správa, kterou dané orgány uskutečňují je prováděna jménem státu, ale i v jeho zájmu. Státní správou stát provádí i státní politiku, která je uskutečňována ve vztahu k objektům. Objekty státní správy jsou adresáti, vůči nim je státní správa vykonávána.⁹⁷

⁹⁵ ČESKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 2/1969 Sb. Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká socialistická republika*. 1969, částka 1, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>.

⁹⁶ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 79 - 80 s. ISBN 80-210-3958-2.

⁹⁷ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 16 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

5.3 Samospráva

Definice samosprávy se vyskytuje mnoho a každá z nich samosprávu vysvětluje po svém. Samospráva se dělí na územní samosprávu a na zájmovou nebo také profesní samosprávu.⁹⁸

Samospráva působí a ovlivňuje společenský život pomocí prostředků nestátního charakteru. Samospráva se od státní správy odlišuje především mocenskou podstatou státní správy. Obě dvě správy společně ale spolupracují na uskutečnění veřejných záležitostí. Samospráva představuje demokracii, pluralitu zájmů a tím si zajišťuje dobrý vztah mezi státem a veřejnoprávními korporacemi.⁹⁹

První skupinu samosprávy tvoří zájmová samospráva.

Zájmová samospráva je členěna do komor tzv. svobodných povolání, kdy činnost těchto komor byla znovu povolena po roce 1989. Přesněji byla obnovena v letech 1990 – 1992, kdy došlo k přijetí příslušných zákonů. Poté co po roce 1948 byla výrazně potlačena. Historie zájmové samosprávy sahá až do středověku, kde se řemeslníci sdružovali do tzv. cechů. Teprve až na přelomu 19. a 20. století se dá hovořit o tzv. stavovských komorách. Cechy a komory jsou, postaveny na stejné základní myšlence mají ale jeden zásadní rozdíl a to, že cechy sdružovali řemeslníky, zatímco komory společenství tzv. svobodných povolání. Pojem svobodné povolání se dá vysvětlit jako skupinu osob, které podnikají dle zvláštního právního předpisu. Nutno ale zdůraznit, že některé cechy fungují dodnes. Jako příklad se dá uvést příklad z Prahy, kde funguje Cech malířů a lakýrníků a Jednota kominíků. Fungují ale i další „obchodně – živnostenské“ sdružení, mezi ně patří např. Podnikatelský svaz pekařů, Ovocnářská unie či Česká obuvnická asociace.¹⁰⁰

Dnes funguje i několik profesních komor, mezi které spadá např. komora advokátů, komora notářská, komora lékárenská, komora lékařská, komora auditorů, komora stomatologická, komora veterinární, komora daňových poradců, komora patentových zástupců, komora architektů, komora techniků činných ve výstavbě a

⁹⁸ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 292 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

⁹⁹ PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014., 17 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

¹⁰⁰ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 307 - 308 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

komora autorizovaných inženýrů. Důvodem vzniku těchto komor bylo především vytvořit prostor profesním zájmům a upravovat jejich existenci. Do veřejné správy se promítá jejich existence např. vydáváním osvědčení, dekretů nebo licencí.¹⁰¹

Druhou skupinu samosprávy tvoří územní samospráva. Územní samospráva se ještě dělí na další dvě skupiny a tou první jsou obce. Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky, definuje územní samosprávné celky v hlavě sedmé takto:

„Čl. 99

Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.

Čl. 100

(1) Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody.

(2) Obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku.“¹⁰²

Obec je základní územní samosprávný celek. Obec se vymezuje hranicí. Obec vlastní majetek, se kterým smí nakládat, svoje záležitosti řeší samostatně, v právních vztazích vystupuje svým jménem a na vlastní odpovědnost. Obec může být městem či statutární město, pokud obec splňuje dané podmínky. Hlavní město České republiky, Praha, je spravována zvláštním zákonem o hlavním městě Praze.¹⁰³

Orgány obce tvoří: zastupitelstvo obce, rada obce, starosta obce, obecní úřad, zvláštní orgány obce a možné jsou i komise rady obce.¹⁰⁴

Zastupitelstvo obce je tvořeno 5 – 55 zastupiteli, kteří jsou voleni na 4 roky. Úkolem zastupitelstva je především spravovat obec v samostatné působnosti.¹⁰⁵

Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích v hlavě čtvrté, v dílu prvním definuje zastupitelstvo obce:

---

¹⁰¹ NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006., 91 s. ISBN 80-210-3958-2.

¹⁰² ČESKO. Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1, 13 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.

¹⁰³ *Veřejná správa v České republice*. 2., rozš. vyd. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, Úsek pro reformu veřejné správy, 2005. ISBN 80-239-4709-5.

¹⁰⁴ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 310 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

¹⁰⁵ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 311 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

„§ 67

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce, jejichž počet na každé volební období stanoví v souladu s tímto zákonem zastupitelstvo obce nejpozději do 85 dnů přede dnem voleb do zastupitelstev v obcích.

§ 68

(1) Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet členů stanoví tak, aby zastupitelstvo obce mělo v obci, městysu, městě, městském obvodu, městské části

§ 69

(1) Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením; ke zvolení dojde ukončením hlasování.“¹⁰⁶

Druhým orgánem obce je rada obce. Rada obce je výkonným orgánem. Tvoří ji starosta, místopředseda a další členové rady. Přičemž je důležité, aby počet členů rady byl vždy lichý v počtu od 5 do 11 členů podle počtu členů zastupitelstva. Rada má na starosti hlavně hospodaření obce, stanovit pravomoci v obecním úřadu, zakládat a rušit odbory, oddělení obecního úřadu, ale i komise rady.¹⁰⁷

Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích v hlavě čtvrté, v dílu třetím definuje radu obce:

„§ 99

(1) Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon.

(3) Radu obce tvoří starosta, místopředseda (místopředsedové) a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je lichý a činí nejméně 5 a nejvýše 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů.

¹⁰⁶ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (autorský zákon). In *sbíрка zákonů, Česká republika*. 2000, částka 38, 13 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

¹⁰⁷ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 311 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

§ 101

*(1) Rada obce se schází ke svým schůzím podle potřeby, její schůze jsou neveřejné. Rada obce může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat dalšího člena zastupitelstva obce a jiné osoby.*¹⁰⁸

Dalším orgánem obce je starosta. Starostu obce volí zastupitelstvo. Hlavní úkol starosty je zastupování obce navenek. Dalšími úkoly starosty jsou např. podepisovat právní předpisy obce nebo rozhodovat o záležitostech v samostatné působnosti obce.¹⁰⁹

Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích v hlavě čtvrté, v dílu čtvrtém definuje starostu obce:

„§ 103

(1) Starosta zastupuje obec navenek.

(2) Starostu a místostarostu (místostarosty) volí do funkcí zastupitelstvo obce z řad svých členů. Starosta a místostarosta musí být občanem České republiky. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce.

*(5) Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce.*¹¹⁰

Posledním orgánem obce je obecní úřad. Ten tvoří starosta, místostarosta, zaměstnanci, a pokud, je zřízen tak tajemník. Hlavním úkolem obecního úřadu je vykonávat přenesenou působnost. V samostatné působnosti plní úkoly uložené zastupitelstvem nebo radou obce.¹¹¹

Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích v hlavě čtvrté, v dílu pátém definuje obecní úřad:

„§ 109

(1) Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta.

¹⁰⁸ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 38, 19 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

¹⁰⁹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 311 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

¹¹⁰ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 38, 20 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

¹¹¹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 311 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

*(2) Rada obce může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, v nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.*¹¹²

V Jihočeském kraji se nachází obec Veselí nad Lužnicí. Tato obec je velmi zajímavá z důvodu jejího územního vývoje.

O této obci první zmínka pochází z roku 1259. Původně patřila Rožmberkům, do vlastnictví ho ale na krátký čas převzala královská koruna. V roce 1362 Karel IV. Veselí nad Lužnicí povýšil na město a byly mu přiděleny podle toho určitá práva. Nedaleko Veselí byla obec Mezimostí, o které první zmínka pochází z roku 1322. V roce 1908 bylo stejně jako Veselí povýšeno na město. A konečně v roce 1943 došlo ke sloučení obou měst. Dnes má město Veselí nad Lužnicí okolo 6 480 obyvatel. Součástí města je i městská část Horusice, obec ležící asi čtyři kilometry od Veselí nad Lužnicí.¹¹³

Město jako veřejnoprávní korporace disponuje svým majetkem. V právních vztazích Město Veselí nad Lužnicí vystupuje vlastním jménem na vlastní odpovědnost. Město se stará o své území a o jeho obyvatelstvo. V rámci svých úkolů chrání veřejný zájem.¹¹⁴

Orgány města jsou starosta, místostarosta, zastupitelstvo, rada, kontrolní výbor, finanční výbor, komise bytová, komise dopravy a obchodu, komise kultury a cestovního ruchu, komise sociálních věcí a zdravotnictví, komise školství, mládeže a sportu, komise výstavby a životního prostředí, sbor pro občanské záležitosti, redakční rada zpravodaje Veselsko a Městský úřad.¹¹⁵

Jak již bylo zmíněno výše, územní samospráva se dělí na dvě skupiny. První skupinu tvořily obce a druhou skupinu územní samosprávy tvoří kraje.

Zákon č. 129/2000 Sb. zákon o krajích definuje v hlavě první, v obecném ustanovení, v dílu jedna postavení krajů a jejich orgánů:

„§ 1

(1) Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu.

¹¹² ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 38, 21 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

¹¹³ Veselí nad Lužnicí. O městě : [online]. Veselí nad Lužnicí : VESELÍ NAD LUŽNICÍ, 2010 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <http://www.veseli.cz/zakladni-informace/os-27547/p1=38410>

¹¹⁴ Veselí nad Lužnicí. O městě : [online]. Veselí nad Lužnicí : VESELÍ NAD LUŽNICÍ, 2010 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z <http://www.veseli.cz/mesto-veseli-nad-luznici/os-27650/p1=3622>

¹¹⁵ Veselí nad Lužnicí. O městě : [online]. Veselí nad Lužnicí : VESELÍ NAD LUŽNICÍ, 2010 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z <http://www.veseli.cz/mestsky-urad-veseli-n-l/os-989/p1=202>

(3) Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje (dále jen "zastupitelstvo"); dalšími orgány kraje jsou rada kraje (dále jen "rada"), hejtman kraje (dále jen "hejtman") a krajský úřad. Orgánem kraje je též zvláštní orgán kraje (dále jen "zvláštní orgán") zřízený podle zákona. “¹¹⁶

Kraj lze definovat jako společné území občanů, které rozhoduje v samosprávě. Kraj vlastní majetek stejně jako finance a nakládá s nimi podle svého uvážení. Vystupuje vlastním jménem na vlastní odpovědnost. Kraj má na starost pečovat především o své území a občany.¹¹⁷

Orgány kraje jsou zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman, krajský úřad. Prvním orgánem kraje je zastupitelstvo kraje. Z členů zastupitelstva se volí hejtman kraje a jeho náměstka.¹¹⁸

Zastupitelstvo kraje především se stará o rozvoj a prosperitu kraje. Dále rozhoduje v samostatné působnosti, v přenesené působnosti jen v určitých případech, které stanoví zákon. Zastupitelstvo tvoří 45 – 65 členů podle počtu obyvatelstva, kteří jsou voleni na 4 roky.¹¹⁹

V zastupitelstvu Jihočeského kraje je 55 členů. Zastupitelstvo rozhoduje v samostatné působnosti i v přenesené působnosti, pokud to zákon určí. Zastupitelstvo dalo vzniknout kontrolní orgány, které jsou: Výbor finanční, Výbor kontrolní, Výbor pro vzdělávání, výchovu a zaměstnanost, Výbor pro rozvoj Jihočeského kraje.¹²⁰

Rada kraje je výkonný orgán kraje v samostatné působnosti. Rada se skládá z hejtmana, jeho náměstka a dalších členů rady, která může mít od 9 – 11 členů, v závislosti na počtu obyvatel kraje. Do kompetencí rady patří např. zřizovat a rušit komise rady kraje, jmenovat a odvolávat jejich předsedy a členy dále také má na starosti vyřizování různých návrhů a podnětů obcí.¹²¹

¹¹⁶ ČESKO. Zákon č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 38, 4 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>.

¹¹⁷ *Veřejná správa v České republice*. 2., rozš. vyd. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, Úsek pro reformu veřejné správy, 2005., 29 s. ISBN 80-239-4709-5.

¹¹⁸ *Veřejná správa v České republice*. 2., rozš. vyd. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, Úsek pro reformu veřejné správy, 2005., 29 s. ISBN 80-239-4709-5.

¹¹⁹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 313s. ISBN 978-80-7357-382-9.

¹²⁰ Jihočeský kraj. Organizační struktura orgánů Jihočeského kraje : [online]. České Budějovice : České Budějovice 2017 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z http://www.kraj-jihocesky.cz/1083/organizacni_struktura_organu_jihoceskeho_kraje.htm

¹²¹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 313s. ISBN 978-80-7357-382-9.

Rada Jihočeského kraje se skládá z 11 členů v čele s hejtmanem. Rada Jihočeského kraje dala vzniknout iniciativní a poradní orgán komisi pro zdravotnictví a sociální věci, kulturní komisi a sportovní komisi.¹²²

Hejtman kraje reprezentuje kraj navenek. Do funkce ho volí zastupitelstvo kraje. Jeho kompetence jsou např. podepisovat právní předpisy kraje se souhlasem ministra vnitra odvolávat a jmenovat ředitele krajského úřadu nebo vykonává činnost v samostatné i přenesené působnosti, pokud mu ji uloží zastupitelstvo či rada kraje nebo je tak stanoveno v zákoně.¹²³

Krajský úřad plní svou činnost pouze v samostatné působnosti. V přenesené působnosti plní úkoly, které nejsou svěřeny zastupitelstvu ani radě kraje. Krajský úřad řídí ředitel, který se zodpovídá hejtmanovi.¹²⁴

V čele krajského úřadu Jihočeského kraje stojí ředitel a dále jeho zaměstnanci. Úřad funguje jako statutární orgán zaměstnavatele, plní ovšem i další funkce podle zákona.¹²⁵

5.4 Ostatní veřejná správa

Ostatní veřejná správa patří mezi tzv. zbytkovou správu.

Zbytkovou veřejnou správu vykonávají tzv. ostatní vykonavatelé veřejné správy. Vykonavatelé zbytkové veřejné správy jsou nesamosprávné instituce, které plní veřejné úkoly.¹²⁶

Oblast této veřejné správy je skupina mnoha nesamosprávných institucí. O této správě není dostatek informací. Instituce, které se do této skupiny řadí, zřídil zákon.¹²⁷

---

¹²² Jihočeský kraj. Organizační struktura orgánů Jihočeského kraje : [online]. České Budějovice : České Budějovice 2017 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z http://www.kraj-jihocesky.cz/1083/organizacni_struktura_organu_jihoceskeho_kraje.htm

¹²³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 313s. ISBN 978-80-7357-382-9.

¹²⁴ *Veřejná správa v České republice*. 2., rozš. vyd. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, Úsek pro reformu veřejné správy, 2005., 29 s. ISBN 80-239-4709-5.

¹²⁵ Jihočeský kraj. Organizační struktura orgánů Jihočeského kraje : [online]. České Budějovice : České Budějovice 2017 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z http://www.kraj-jihocesky.cz/1083/organizacni_struktura_organu_jihoceskeho_kraje.htm

¹²⁶ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 236s. ISBN 978-80-7357-382-9.

¹²⁷ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009., 288 – 289 s. ISBN 978-80-7357-382-9.

Existuje veřejnoprávní způsob, kterým se ustanoví vedoucí, mají zaměstnance, které kontroluje dozorcí orgán.¹²⁸

Kromě funkce veřejnoprávní plní i funkci podnikatelskou. Dle formy instituce se často jedná o veřejný ústav nebo veřejný podnik. U těchto institucí je poměrně složité rozlišit subjekt veřejné správy vykonavatele veřejné správy. Veřejné úkoly totiž plní zaměstnanci instituce např. veřejné knihovny. Navíc je velmi pravděpodobné, že se nebude jednat o výkon veřejné správy ve smyslu rozhodování, ale půjde o veřejnoprávní činnost, kterou může být např. činnost s veřejným zájmem.¹²⁹

Ostatní správu tvoří instituce s tzv. právní subjektivitou. Mezi tyto instituce patří:

Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, která je upravena zákonem č. 551/1991 Sb. Zákon České národní rady o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky.

„§ 2

(1) Pojišťovna provádí veřejné zdravotní pojištění, pokud toto pojištění neprovádějí resortní, oborové a podnikové zdravotní pojišťovny.

*(2) Pojišťovna je právnickou osobou, v právních vztazích vystupuje svým jménem, může nabývat práv a povinností a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.*¹³⁰

Česká národní banka, je upravena zákonem č. 6/1993 Sb. Zákon České národní rady o České národní bance.

„§ 1

(1) Česká národní banka je ústřední bankou České republiky, orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem a orgánem příslušným k řešení krize.

*(2) Česká národní banka je právnickou osobou veřejného práva se sídlem v Praze.*¹³¹

¹²⁸ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009.,289s. ISBN 978-80-7357-382-9.

¹²⁹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009.,289s. ISBN 978-80-7357-382-9.

¹³⁰ ČESKO. Zákon č. 551/1991 Sb. Zákon České národní rady o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1991, částka 104, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-551>.

¹³¹ ČESKO. Zákon č. 6/1993 Sb. Zákon České národní rady o České národní bance (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 3, 1 s.. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-6>.

Česká televize, je upravena zákonem č. 483/1991 Sb. Zákon České národní rady o České televizi.

„§ 2

(1) Česká televize poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu (dále jen "veřejná služba v oblasti televizního vysílání."¹³²

Český rozhlas, je upraven zákonem č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu, takto:

„§ 2

(1) Český rozhlas poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením rozhlasových programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky a do zahraničí (dále jen "veřejná služba v oblasti rozhlasového vysílání.)“¹³³

Národní galerie, je upravena zákonem č. 148/1949 Sb. Zákon o Národní galerii v Praze v článku prvním § 1. takto:

Sídlo Národní galerie se nachází v Praze. Národní galerie je státní ústav a jeho hlavní funkcí je péče o umělecká díla. Tyto díla především shromažďovat, odborně pečovat o umělecká díla i tato díla vědecky zkoumat. Jedná se především o malířská, sochařská i grafická díla jak domácí tak i cizí výroby. Povinností Národní galerie je zpřístupnit díla, která má ve vlastnictví, široké veřejnosti.¹³⁴

---

¹³² ČESKO. Zákon č. 483/1991 Sb. Zákon České národní rady o České televizi (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1991, částka 93, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>.

¹³³ ČESKO. Zákon č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1991, částka 93, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>.

¹³⁴ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 148/1949 Sb. Zákon o Národní galerii v Praze (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Československá republika*. 1949, částka 44, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1949-148>.

Česká tisková kancelář, je upravena zákonem č. 517/1992 Sb. Zákon České národní rady o České tiskové kanceláři takto:

„§ 2

(1) *Posláním tiskové kanceláře je poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů.*

(2) *Tisková kancelář poskytuje službu veřejnosti šířením slovního a obrazového zpravodajství z České republiky a ze zahraničí.*

(3) *Stejnou službu poskytuje tisková kancelář i do zahraničí.*“¹³⁵

Jako poslední instituce je Česká filharmonie, která není upravena zákonem jako ostatní instituce, ale dekretem č. 129/1945 Sb. Dekret presidenta republiky o státním orchestru Česká filharmonie.

„§ 1

Z řádných a zatímních členů spolku "Česká filharmonie (Pražská filharmonie), sdružení hudebních umělců z povolání v Praze" se zřizuje státní orchestr s názvem Česká filharmonie jako samostatný a samosprávný ústav se sídlem v Praze.“¹³⁶

---

¹³⁵ ČESKO. Zákon č. 517/1992 Sb. Zákon České národní rady o České tiskové kanceláři (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 104, 1 s.. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-517>.

¹³⁶ ČESKOSLOVENSKO. DEKRET č. 129/1945 Sb. Dekret presidenta republiky o státním orchestru Česká filharmonie (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Československá republika*. 1945, částka 55, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1945-129>.

6 Příklady z praxe

6.1 Kazuistiky

V praktické části jsou uvedeny příklady kazuistik. Jedná se o příklady jednání ze soudních síní. Soudní řízení se týkají správního soudnictví, kdy v soudním procesu vždy vystupuje obec. Tyto kazuistiky ukážou část nejvážnějších správních sporů v Jižních Čechách. Názvy obcí a jména osob nejsou zmíněny vůbec nebo jsou pozměněny z důvodů ochrany osobních údajů. Vychází ale ze skutečných událostí a zdroje, ze kterých jsou tyto údaje převzaty, jsou dohledatelné.

Právnická a fyzická osoba proti Městskému úřadu za účasti další obce¹³⁷

Tento soudní spor se uskutečnil mezi jedním jihočeským městem společně s nedalekou malou obcí proti majiteli zemědělského družstva společně se společností s ručením omezením. Obce stanovili zákaz vjezdu na pozemní komunikaci do zemědělského družstva. Veřejná vyhláška opatření obecné povahy byla vyvěšena na úřední desce prvního obecního úřadu dne 16. 3. a sejmuta byla dne 14. 4. na úřední desce a na úřední desce druhého obecního úřadu byla vyvěšena dne 17. 3. a sejmuta byla dne 1. 4. Navrhovatelé doručili obcím dne 24. 3. námítky proti návrhu opatření obecní povahy.

Dne 21. 4. obce navrhovatelům ovšem oznámily, že jejich námítky neakceptují, protože třicetidenní lhůta na jejich podání již vypršela. Lhůta na podání námitek začala běžet, ode dne 6. 2. do 7. 3. z tohoto důvodu podání námitek, bylo opožděné, jestliže podání bylo učiněno až 23. 3.

Navrhovatelé podali návrh na zrušení předmětné úpravy provozu coby opatření obecné povahy ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Krajský soud návrh jako nedůvodný zamítl. Navrhovatelé proto rozsudek Krajského soudu napadli kasační stížností.

Věc se tedy dostala k Nejvyššímu správnímu soudu do Brna. Nejvyšší správní soud zrušil jak rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích tak i opatření obecné povahy.

---

¹³⁷ *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu*. Praha: ASPI publishing, 2016. ISSN 1214-6056.

Z toho vyplývá, že námitka navrhovatelů byla opodstatněná. Lhůta začala běžet následující den to je dnem 21. 2. a skončila 23. 3., odpůrci tedy podali námitky včas.

Tím, že včasnost námitek byla posouzena špatně se stala vadou a tím přezkoumávané opatření obecné povahy bylo nezákonné. Obce vydaly opatření dříve, než vůbec uplynula lhůta k podání námitek. Z toho vyplývá následek nezákonnosti i zkrácení práv navrhovatele. Krajský soud v Českých Budějovicích v tomto případě měl ihned napadené rozhodnutí zrušit. Z důvodu nesprávného postupu Krajského soudu se stal jeho rozsudek nezákonným.

Obec proti Ministerstvu pro místní rozvoj¹³⁸

Další soudní spor se týkal jednoho města v jižních Čech proti Ministerstvu pro místní rozvoj. Krajský úřad Jihočeského kraje rozhodnutím zrušil v přezkumném řízení opatření obecné povahy – územní plán města. Město podalo odvolání, které však bylo pro nepřipustnost zamítnuto. Žalovaný povolil při pořizování a vydávání územního plánu, dotčené osoby nikoli účastníky řízení. To samé platí i v případě již zmíněného přezkumného řízení.

Žalobce proti žalovanému podal u Krajského soudu v Českých Budějovicích žalobu. V žalobě namítal, že byl účastníkem přezkumného řízení a může tak podat proti rozhodnutí krajského úřadu odvolání. Dle § 9 a § 81 správního řádu nelze proti rozhodnutí, které je výsledkem přezkumu opatření obecné povahy, podat odvolání. Krajský soud žalobu rozsudkem zamítl.

Proti rozsudku krajského úřadu v Českých Budějovicích žalobce podal kasační stížnost. Žalobce uváděl, že územní plán, který byl v přezkumném řízení zrušen, byl vydán v jeho samostatné působnosti. Krajský úřad, jako správní orgán, který je oprávněn k pořizování a vydávání územního plánu má vůči přezkumnému orgánu jiné postavení než osoby, jejichž nemovitosti jsou tímto plánem dotčeny, jak z hlediska míry dopadu přezkoumávaného rozhodnutí, tak i z hlediska rozsahu práv a povinností, která jsou tímto řízením zasažena. V tomto případě došlo k zasažení do práv mnohem více než u kterékoliv jiné osoby, protože došlo k zásahu státní moci do samosprávy.

Žalovaný ke kasační stížnosti se vyjádřil, že není žádný důvod, aby obec při přezkumu územního plánu měla odlišné postavení než ostatní dotčené osoby. Pokud by,

---

¹³⁸ *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu*. Praha: ASPI publishing, 2016. ISSN 1214-6056.

došlo k přiznání postavení účastníka řízení obci, byla by založena nerovnost v právu. Přezkumné řízení opatření obecné povahy bylo zákonodárcem koncipováno jako řízení úsporné, rychlé týkající se zákonnosti a vedené nadřízeným orgánem ve vztahu k pořizovateli a vydavateli opatření.

Nejvyšší správní soud rozhodl, že nelze přiznat odkladný účinek návrhu na zrušení opatření obecné povahy v řízení před krajským soudem, je možné rozhodnout pouze o předběžném opatření. Stane – li se výsledkem přezkumného řízení opatření obecné povahy, odkladný účinek je možné přiznat kasační stížností. V tzv. mezidobí může obec opět vydat územní plán. Kasační stížnost Nejvyšším správním soudem byla tedy zamítnuta.

Zastupitelstvo obce proti zastupitelstvu obce¹³⁹

Další kazuistika poukazuje na spor mezi dvěma obcemi na Písecku v Jihočeském kraji. Zastupitelstvo první obce podalo žalobu na druhou obec z důvodu sporu o území. Mezi oběma obcemi se nachází dřívější osada. Tato osada je evidována jako část druhé obce, nicméně celým svým územím spadá do katastrálního území druhé obce. Tento problém nastal v okamžiku, kdy se v roce 1990 obě dvě obce osamostatnily.

Tedy ovšem došlo k závažné chybě, kdy ze zápisu píseckého zastupitelstva, vyplývá, že daná obec rozdělena na dvě části. Stejně tak se mělo rozdělit i katastrální území, kdy jedna část se připojí k jedné obci, a druhá část se připojí ke druhé obci. K tomu však nikdy nedošlo.

Osada byla tedy sloučena v roce 1996 s nejbližší obcí, která byla, přiřazena k první obci ale byla přidělena i k druhé obci. To znamená, že obyvatelé této osady jsou administrativně občany první obce, ale bydlí na území druhé obce. Došlo tedy k tzv. nicotnému rozhodnutí, jako následek tohoto rozhodnutí dochází k zásadním komplikacím jak pro obě dvě obce, tak i pro jejich občany. Jedná se o problémy, jako jsou např. pobírání podílu na celostátním výnosu z daní podle počtu obyvatel obce, v případě stavebního řízení v osadě nebo výběr místních poplatků. Navrhovatel je toho názoru, že když osada leží na území první obce je tato obec i oprávněna poplatek za odvoz odpadu vybírat. Ve skutečnosti odvoz odpadu zajišťuje druhá obec a také inkasuje předmětný poplatek.

---

¹³⁹ *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu*. Praha: ASPI publishing, 2011. ISSN 1214-6056.

Podle názoru žalobce osada podle hlediska historického i územního patří první obci, proto tedy požaduje, aby pravomoc nad touto osadou vykonávala první obec.

Žalovaná obec, druhá obec, je toho názoru, že se nejedná o kompetenční spor ve smyslu správního řádu soudního. Nejede o případ, kdy by si správní orgány osobovaly právo vydat konkrétní rozhodnutí v určité věci. Žalovaná obec předložila zápis ze zasedání ONV ze dne 4. 6. 1960, ze kterého vyplývá, že se osada má připojit k dnes žalované obci, to se ale nikdy nestalo. Žaloba by měla být tedy odmítnuta.

Nejprve Nejvyšší správní soud rozhodl, že se nejedná o kompetenční spor, ale o spor územní, který je veden mnoho let mezi dvěma obcemi, a spočívajícím v nesouladu mezi stavem zapsaným v katastru nemovitostí a stavem evidenčním.

Jelikož do činnosti územních samosprávních celků může stát zasahovat, jen pokud to vyžaduje ochrana zákona a protože, není, možné změny hranice obce, soud rozhodl, že v řízení o kompetenčním sporu nelze rozhodnout z důvodu zákonné úpravy, kdy tato úprava s touto možností výslovně nepočítá. Žádný z účastníků řízení nemá nárok na náhradu nákladů řízení a proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

6.2 Komparace vývoje veřejné správy

Tato podkapitola se pokouší shrnout a zdůraznit nejdůležitější mezníky ve vývoji veřejné správy a porovnat jednotlivá historická období. Pro porovnání vývoje veřejné správy jsou využity údaje z kapitoly historie veřejné správy a jejích podkapitol. Přehledné shrnutí je v příloze tabulka č. 1.

Za počátek moderní veřejné správy je považován přelom let 1848 – 1849, kdy bylo zrušeno poddanství, vrchnostenská správa a vydána Stadionova ústava. Tím byla zahájena reorganizace veřejné správy, podle které vznikly nové stupně veřejné správy.

Základ tvořily kraje, okresy a země, které měl na starosti místodržitel. Silvestrovskými patenty v roce 1851 došlo ke spojení okresních hejtmanství s okresními soudy. Po reorganizaci v roce 1855 byla místodržitelství podřízena ministerstvu vnitra. V roce 1868 byly zrušeny kraje v celé Rakouské monarchii. Vznikl obecní výbor a obecní předsednictvo. Důležitá změna nastala v roce 1907, kdy bylo zavedeno všeobecné, rovné a tajné hlasování do zastupitelstev.

Zásadní změna nastala po vzniku samostatné Československé republiky dne 28. 10. 1918. Samostatná veřejná správa již nebyla ovlivňována z Vídně Říšským sněmem. V roce 1918 byl reorganizován Národní výbor v Praze, vzniklo dvanáct

ministerstev a Nejvyšší správní soud, který nahradil Správní soudní dvůr ve Vídni. Vládu jmenoval prezident na návrh premiéra, který nominoval její členy.

Ke zlomu došlo dne 15. 3. 1939, kdy republiku obsadilo německé vojsko. Zanikla samostatná republika a byla vytvořena exilová vláda v Londýně. Již 16. 3. 1939 došlo ke změně názvu republiky na zřízení Protektorát Čechy a Morava, výkonná moc byla podřízena německým úřadům. Říšský protektor kontroloval ministry protektorátní vlády. Na místa starostů obcí nastoupili němečtí komisaři.

Po osvobození došlo k obnově samostatného státu, 28. 10. 1945 zahájilo svoji činnost Prozatímní národní shromáždění a v roce 1946 byly obnoveny národní výbory na úrovni místní, okresní i zemské.

V roce 1948 vyšla nová ústava tzv. Ústava 9. května, která uzákonila, že správní soustava republiky je založena na krajském zřízení, kde se kraje dělí na okresy a ty na obce. Národní výbory se staly nositeli a vykonavateli státní moci v obcích, v okresech a krajích. V roce 1949 tak byly zrušeny země a vzniklo 19 krajů a 270 okresů. V roce 1954 se počet krajů zmenšil na 12 a počet okresů na 179.

V roce 1960 byla vydána nová ústava, která měnila dosavadní název republiky na Československou socialistickou republiku a zákonem č. 38/1960 Sb. byl počet krajů změněn na 10 a počet okresů se snížil na 108.

Léta 70. byla ve znamení pokračování centralizace, pokračovalo oslabování obcí a komunistická strana vyhlásila linii urbanizace, která především spojovala obce, což mělo neblahý vliv na místní občany. Jeden z důkazů je i příklad v předchozí kazuistice č. 3.

Vývoj veřejné správy ovlivnily historické události, zejména v období Rakouska – Uherska a Protektorátu Čechy a Morava byl vliv české politické reprezentace na její podobu značně omezený. Samostatně se rozvíjela v období první republiky a po ukončení druhé světové války, kdy však byla ovlivněna politickým vývojem. Demokratické principy byly potlačovány, moc byla centralizována a na její fungování měla rozhodující vliv vládnoucí komunistická strana.

V průběhu let se měnilo jak územní členění, tak rozdělení státní správy, počtu úřadů, rozsahu kompetencí, které mnohdy občan ani nepocítil. Vzhledem k rozdílnému státnímu zřízení (monarchie, republika, protektorát) a rozdílnosti politických režimů není posouzení fungování a efektivity uspořádání veřejné správy jednoduché.

6.3 Rozhovor¹⁴⁰

Tato podkapitola se věnuje rozhovoru, který byl proveden s dlouholetou zaměstnankyní ve veřejné správě, která pracuje na několika obecních úřadech.

Jak dlouho pracujete v oboru veřejné správy?

Již dvacet tři let.

Jste spokojeni s komunikací mezi vaší obcí a krajským úřadem?

Ano.

Dostává vaše obec dostatečnou finanční výši dotací?

Ne. Dotační systém vytváří korupční prostředí. Dotace, které poskytují státní fond, by se měly zrušit a peníze přerozdělit v rámci daňových výnosů.

Jste spokojeni s komunikací mezi vaší obcí a státem?

Ano.

Myslíte si, že by pracovník ve veřejné správě měl mít vysokoškolské vzdělání?

Myslím, že to není nutné. Zkouška odborné způsobilosti ze zákona a pravidelné vzdělávání v oboru stačí.

Domníváte se, že by se měli pracovníci dále vzdělávat?

Ano, ukládá to zákon. Minimálně čtyřikrát ročně se koná školení v oboru a každý zaměstnanec musí splňovat zvláštní odbornou způsobilost.

Domníváte se, že by se měli rozšířit pravomoci zaměstnanců v samosprávě?

Ne.

Dostáváte dotace na projekty, které skutečně potřebujete zrealizovat?

Ne, je poměrně snadné získat dotaci na životní prostředí, ale dotace na novou infrastrukturu a rozvoj, to je problém.

---

¹⁴⁰ Rozhovor s paní Věrou Míkovou, zastupitelkyně obecního úřadu Dynín, ze dne 17. 3. 2017.

Požadují po vaší obci krajský úřad či stát mnoho administrativní agendy?

Ano, jedná se o duplicitní údaje, které mohou zjistit z předávaných dat.

Myslíte si, že vaše platové ohodnocení je přiměřené vaší náplni práce?

Ano.

Jak jste spokojeni s legislativou ve Vašem oboru?

Nejsem, některé nové zákony, například zákon o rozpočtové odpovědnosti, považuji za protiústavní.

7 Závěr

Tato práce v první části mapuje historii podoby veřejné správy v Čechách na pozadí historických událostí. Jak se ukazuje, její podoba a fungování značně závisí na míře uplatňování demokratických principů ve společnosti. Toto se projevuje na velikosti správních celků a kompetencí, které přísluší jednotlivým úrovním. V obdobích, kdy jsou potlačovány demokratické principy a snižován podíl na jejich fungování, je snaha o její centralizaci. Toto můžeme pozorovat jak v období Rakouska – Uherska, tak za Protektorátu Čechy a Morava, kdy česká veřejná správa v podstatě zanikla, a také po roce 1948, kdy veškerou moc převzala komunistická strana.

To platí i z pohledu regionu jižních Čech, kdy uspořádání veřejné správy (kraj, okres, obce) její kompetence, pravomoci a odpovědnosti byly určeny na základě zákonů monarchie, republiky a protektorátu.

V další části jsou nastíněny současné problémy veřejné správy. Příklady skutečných soudních případů a rozhovor se zastupitelem obce ukazují, že hlavní problémy jsou zejména v administrativní agendě, komunikaci a ve financích.

Problémy v administrativní agendě jsou často způsobeny její nedostačenou znalostí, zapříčiněnou zejména komplikovanou a složitou legislativou a náročnou administrativou ve, které se špatně orientuje.

Na chyby legislativy a špatné zákony je poukázáno v první kazuistice (chybná aplikace lhůty veřejné vyhlášky) i ve druhé kazuistice (zrušení územního plánu) a v rozhovoru (zákon o rozpočtové odpovědnosti).

Problém by se měl vyřešit novelizací části zákonů, např. v této práci je uveden dekret z roku 1945, jako současný a platný dokument.

Příklad ve třetí kazuistice ukazuje na nedostatečnou komunikaci mezi úřady a obcemi (chybné začlenění obce).

Dalším velkým problémem jsou finance, zejména v případě využívání dotací. Struktura dotací často neodpovídá potřebám obcí (obec potřebuje řešit novou infrastrukturu, ale dotace získá na životní prostředí).

Měl by se kontrolovat, lépe a praktičtěji využívat systém dotací, aby se tak např. pomohlo lidem v malých obcích.

Navrhnout jednoznačná řešení určitě nejde. Lidé sami musí chtít něco zlepšit, musí práci ve veřejné správě vykonávat z lásky, oddaně ke své zemi, ke svým obcím, ke svým spoluobčanům a třeba se i poučit z historie a snažit se systém správy co nejvíce

zlepšit. A i naopak adresáti veřejné správy musí pokyny úřadů svědomitě dodržovat a musí cítit i úctu k úřadům i k lidem vykonávající veřejnou správu. Vše je ve společnosti lidí, kteří ji tvoří, jaká společnost, takový je její odraz v prosperitě státu.

Jediné řešení je chovejme se tedy tak, aby naše země vzkvétala a s ní i veřejná správa, která je důležitým systémem ve státě. Pokud se tak stane, společnost bude zase lepší a svým generacím předá dobře vybudovaný a stabilní správní systém.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha : C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-794-4.
2. LACINA, K. a V. ČECHÁK. *Vývoj systémů veřejné správy*. Brno : Professional Publishing, c2001. ISBN 80-86419-13-4.
3. NUNVÁŘOVÁ, S. *Veřejná politika a územní správa a samospráva: distanční studijní opora*. Brno : Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006. ISBN 80-210-3958-2.
4. POMAHAČ, R. a O. VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha : C.H. Beck, 2002. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-748-0.
5. PRŮCHA, P. *Veřejná správa a správní právo*. Praha : Vysoká škola aplikovaného práva, s. r. o., 2014. ISBN 978-80-86775-29-6.
6. ROSENBLOOM, D. H. a D. D. GOLDMAN. *Public administration: understanding management, politics, and law in the public sector*. New York : Random House, c1986. ISBN 0-394-33121-4.
7. *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu*. Praha: ASPI publishing, 2016. ISSN 1214-6056.
8. *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu*. Praha: ASPI publishing, 2011. ISSN 1214-6056.
9. SCHELLE, K. *Vývoj české veřejné správy*. Ostrava : Key Publishing, 2008. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-92-2.
10. SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 2., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha : ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-382-9.
11. VALEŠ, L. a J. PETRÁŠ. *Česká města a okresy v letech 1989-1990*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2016. ISBN 978-80-7556-011-7.
12. VALEŠ, L. a J. PETRÁŠ. *Rok 1989 v jižních Čechách*. České Budějovice : Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích ve spolupráci s Vysokou školou evropských a regionálních studií, 2015. Jihočeský sborník historický. ISBN 978-80-87472-95-8.
13. *Veřejná správa v České republice*. 2., rozš. vyd. Praha : Ministerstvo vnitra ČR, Úsek pro reformu veřejné správy, 2005. ISBN 80-239-4709-5.
14. VOLEK, P. a J. PŘENOSIL. *Veřejná správa*. V Brně : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005. ISBN 80-7157-847-9.

Elektronické zdroje

1. Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú.,. Věc veřejná : [online]. České Budějovice : VŠERS Z. Ú., 2004 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <http://vsers.cz/wp-content/uploads/2012/10/vv2004-2.pdf>
2. Veselí nad Lužnicí. O městě : [online]. Veselí nad Lužnicí : VESELÍ NAD LUŽNICÍ, 2010 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <http://www.veseli.cz/zakladni-informace/os-27547/p1=38410>
3. Veselí nad Lužnicí. O městě : [online]. Veselí nad Lužnicí : VESELÍ NAD LUŽNICÍ, 2010 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z <http://www.veseli.cz/mesto-veseli-nad-luznici/os-27650/p1=3622>
4. Veselí nad Lužnicí. O městě : [online]. Veselí nad Lužnicí : VESELÍ NAD LUŽNICÍ, 2010 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z <http://www.veseli.cz/mestsky-urad-veseli-n-l/os-989/p1=202>
5. Jihočeský kraj. Organizační struktura orgánů Jihočeského kraje : [online]. České Budějovice : České Budějovice 2017 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z http://www.kraj-jihocesky.cz/1083/organizacni_struktura_organu_jihoceskeho_kraje.htm

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb. Zákon správní řád (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2004, částka 174, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>.
2. ČESKO. Zákon č. 150/2002 Sb. Zákon soudní řád správní (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 61, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-150>.
3. ČESKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 2/1969 Sb. Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká socialistická republika*. 1969, částka 1, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>.
4. ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 38, 13, 19, 20, 21 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.
5. ČESKO. Zákon č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 38, 4 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>.

6. ČESKO. Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1, 13 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.
7. ČESKO. Zákon č. 551/1991 Sb. Zákon České národní rady o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1991, částka 104, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-551>.
8. ČESKO. Zákon č. 6/1993 Sb. Zákon České národní rady o České národní bance (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 3, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-6>.
9. ČESKO. Zákon č. 483/1991 Sb. Zákon České národní rady o České televizi (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1991, částka 93, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-483>.
10. ČESKO. Zákon č. 484/1991 Sb. Zákon České národní rady o Českém rozhlasu (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1991, částka 93, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-484>.
11. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 148/1949 Sb. Zákon o Národní galerii v Praze (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Československá republika*. 1949, částka 44, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1949-148>.
12. ČESKO. Zákon č. 517/1992 Sb. Zákon České národní rady o České tiskové kanceláři (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 104, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-517>.
13. ČESKOSLOVENSKO. DEKRET č. 129/1945 Sb. Dekret presidenta republiky o státním orchestru Česká filharmonie (autorský zákon). In *sbírka zákonů, Československá republika*. 1945, částka 55, 1 s. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1945-129>.

Ostatní zdroje

1. Rozhovor s paní Věrou Míkovou, zastupitelkyně obecního úřadu Dynín, ze dne 17. 3. 2017.
2. Tabulka č. 1 – Vývoj veřejné správy, zdroj a tabulka vlastní.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1 – Vývoj veřejné správy

Přílohy

Tabulka č. 1 – Vývoj veřejné správy¹⁴¹

Období	Název státního útvaru	Ústřední orgány	Ústava	Územní členění	Samosprávné orgány
1848 - 1918	Rakouské císařství (1804 – 1867), Rakousko – Uhersko (1867 – 1918)	Říšský sněm (Vídeň), Zemské sněmy	Stadionova ústava (1849), Silvestrovské patenty (1851), Únorová ústava (1861), Prosincová ústava (1867)	země, kraje (1868 zrušeny) okresy obce	obecný výbor obecní předsednictvo
1918 - 1939	Československá republika	Národní výbor (Praha)	zákon o Prozatímní Ústavě, Recepční zákon, od roku 1920 Ústavní listina Československé republiky č. 121/1920 Sb.,	země (Česká, Moravsko – slezská, Slovenská, Podkarpatskoruská), okresy, obce	Okresní úřady, Zemské úřady (zemští prezidenti), okresní úřady (okresní hejtman)
1939 - 1945	Protektorát Čechy a Morava	Německé vojenské úřady, protektorátní správa, protektorátní vláda, exilová vláda (Londýn)	Ústavní listina Československé republiky č. 121/1920 Sb.,	venkovské okresy, městské okresy	Okresní hejtmani, Němečtí vládní komisaři, Zemský prezident, Národní výbory místní, okresní a zemské
1948 - 1979	Československá republika (1948 – 1960), Československá socialistická republika (1960 – 1990)	Národní shromáždění (Praha), Federální shromáždění	Ústava 9. května, Ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, Ústavní zákon o československé federaci 143/1968 Sb.,	země (1948 zrušeny) země česká a moravsko-slezská), kraje, okresy, obce	Národní výbory (krajské, ústřední v Praze, okresní, místní)

¹⁴¹ Zdroj a tabulka: vlastní